

Itàlia

Nivell intermedi

Competència lingüística comunicativa

A. Competència pragmàtica

1. Funcions

1.1. Coneixements i informació

Afirmar, negar; anunciar (projectes, decisions...); assentir, dissentir; classificar; comparar; confirmar la veracitat d'un fet; descriure (canvis...); donar informació (sobre persones, llocs, fets, esdeveniments, hàbits, comportaments, costums...); evocar; expressar coneixement o desconeixement; expressar dubte; identificar/-se; narrar un fet o esdeveniment passat; recordar alguna cosa a una persona, comprovar i expressar si es recorda una cosa; rectificar.

1.2. Opinions, creences; hipòtesis

Expressar una opinió, argumentar una opinió; expressar acord i desacord; expressar una creença; formular hipòtesis (sobre persones, coses, fets o esdeveniments...); predir; suposar; valorar un fet (com a probable o improbable, com a aparent).

1.3. Propòsits d'acció: intencions, decisions, voluntat

Acceptar o refusar un suggeriment; expressar el propòsit, la intenció o voluntat de fer alguna cosa; convidar; oferir alguna cosa; oferir ajut; oferir-se a fer alguna cosa; prometre; negar-se a fer una cosa.

1.4. Actes directius i persuasius (que tenen com a finalitat que la persona destinatària faci o no faci alguna cosa)

Demandar consell i aconsellar, recomanar; advertir; alertar; animar; demanar i donar instruccions; demanar i donar permís; donar ordres; demanar alguna cosa, ajut, demanar que alguna persona faci alguna cosa com a favor, necessitat o obligació; sol·licitar; dispensar a algú de fer una cosa; demanar si es coneix una informació, demanar confirmació sobre la veracitat d'un fet, verificar una informació; demanar informació; demanar opinió; demanar sobre el propòsit, la intenció o la voluntat de fer una cosa; prohibir; proposar, suggerir; queixar-se, reclamar; recordar alguna cosa a una persona; recriminar.

1.5. Sentiments, actituds, estat físic i anímic

Expressar estat físic, de salut o d'ànim; admiració; decepció; afecte, amor, odi; simpatia; antipatia; alegria o felicitat, tristesa; ànim, ansietat; aprovació i desaprovació; diversió, avorriment; confiança o desconfiança; desig; rebuig; fàstic; desinterès i interès; indiferència; dubte; esperança; dolor, alleujament; irritació; preocupació; sorpresa; temor; tranquil·litat.

1.6. Relació social; actituds envers les altres persones

Presentar/-se i respondre a una presentació; saludar, respondre a una salutació; acceptar excuses; acomiadar-se, respondre a un acomiadament; convidar, acceptar

o declinar una invitació; agrair, respondre a un agraïment; atreure l'atenció; demanar disculpes i perdó, perdonar; donar, acceptar i refusar excuses; donar la benvinguda; expressar aprovació; felicitar i respondre a una felicitació; interessar-se per algú o per quelcom, respondre a mostres d'interès; lamentar.

2. Competència sociolingüística

Atès que la llengua és un fenomen sociocultural que incideix en la forma en què les persones es comuniquen i que comporta una manera de veure i d'entendre el món, cal posar l'accent en els aspectes de l'ús de la llengua, que es relacionen amb aquest fenomen i que conformen la competència lingüística. A continuació es llisten els aspectes que caldrà incorporar en el curs del procés d'ensenyament-aprenentatge d'aquest nivell:

2.1. Marcadors lingüístics de relacions socials que reflecteixen les diferències en l'estatus de les persones interlocutores, la proximitat de la relació i el registre del discurs i es manifesten en:

- La selecció i l'ús de les salutacions de rebuda, presentació, comiat.
- La selecció i l'ús de les formes de tractament: formal i informal.
- Les convencions en els torns de paraula.

2.2. Fórmules de cortesia que varien d'una cultura a una altra i la inadequada aplicació de les quals entrebanca o impossibilita el funcionament dels principis de cooperació i pot comportar malentesos interculturals.

2.3. Diferències de registre referides a diversos usos de la llengua en contextos diferents:

- formal
- estàndard
- informal

2.4. Iniciació al reconeixement d'alguns indicadors lingüístics com ara l'accent i el lèxic, i aspectes paralingüístics i de llenguatge corporal elementals, per facilitar la comprensió de la llengua que s'aprèn.

B. Competència discursiva

El text com a unitat mínima de comunicació.

1. Organització del discurs

1.1. Adequació al context

Relació del text amb la situació de comunicació.

Identificació i/o selecció de:

- 1.1.1. Els indicis situacionals: lloc, canal, persones interlocutores i relació entre ells.
- 1.1.2. Funció comunicativa del text.
- 1.1.3. Tipus de text i format.
- 1.1.4. Varietat i registre: llengua oral/llengua escrita; registre formal/informal; neutre; varietat estàndard/no estàndard.
- 1.1.5. Tema: enfocament i contingut.

1.2. Coherència textual

El text com a unitat global de significat.

1.2.1. Pertinença del contingut.

Selecció de contingut rellevant.

1.2.2. Estructuració del contingut.

Ordenació lògica de les idees.

1.2.3. Selecció de les estructures morfosintàctiques i del lèxic adequats.

1.3. Cohesió textual

Organització interna del text oral i escrit.

1.3.1. Inici del discurs.

• Mecanismes iniciadors (presa de contacte, etc.): *Senti, scusa; senta, scusi; guardi/a; dica/dimmi; Signori e Signore; pronto! chi parla?; Carissimo Antonio, cara amica; Egregio Dottore; Spettabile Ditta; c'era una volta.*

• Introducció del tema: *Innanzitutto, rispetto /riguardo a, a proposito di, dato che, siccome, ora, ús del gerundi.*

• Tematització: *il fatto che, la faccenda, il discorso.*

1.3.2. Desenvolupament del discurs

• Desenvolupament temàtic.

Manteniment del tema

• Coreferència: ús de l'article, pronoms (*Le posso chiedere un favore, Signore?; viene a trovarci; la casa che hai comprato*), demostratius (*fai quello che vuoi*); concordança de temps verbals (*mi sono piaciute subito*). Anàfora (*sè, proprio*) catàfora i dixi (*questo e quello; prima, dopo, adesso; ieri; qui, là*).

• El·lipsi: *Maria ha comprato più libri che Gianni dischi; 'Rosso di sera, bel tempo si spera'.*

• Repetició: eco lèxic, sinònims (*salvietta-tovagliolo*), antònims (*Comodo-imbarazzato; a voce alta – sottovoce*); hiperònims (*metallo – ferro*); hipònims (*pollo - animale da cortile*); homònims (*puntata, lama, affettare*); camps lèxics (*casa capanna, baracca, villa, casa a schiera, palazzina, palazzo, grattacielo*).

• Reformulació: Paràfrasi i aclariments: *ad esempio, cioè.*

• Èmfasi: *perfino o persino, addirittura.*

Expansió temàtica

• Enumeració, seqüenciació temporal: *in primo luogo, poi, allora, dopo, prima, in seguito, anzitutto, da una parte, infine, alla fine, all'inizio, ecc., eccetera eccetera, e via dicendo, e così via.*

• Exemplificació: *per esempio, come, cioè, infatti*

• Al·lusions, referències, cites i evocacions: *come dice..., secondo...*

• Definicions: *cioè, in altre parole*

• Reforç: Precisió / matisació: *nonostante, nonostante che, sebbene, benché, forse*

• Contrast. *ma, non solo... ma, mentre, al contrario, ciò nonostante, comunque, d'altra parte, però, tuttavia.*

• Introducció de subtemes: *inoltre allora, a questo proposito, e, tra parentesi.*

• Personalització: *secondo me, credo che + subj; per fortuna, purtroppo, certamente, di certo, naturalmente, ovviamente, sicuramente.*

Canvi temàtic

• Digressió: *allora, senti un po', a proposito, cambiando argomento...*

• Recuperació del tema: *allora, riguardo a..., a proposito di, a questo punto, come si è detto prima, adesso, cioè, in altre parole.*

La connexió: ús d'elements d'enllaç i organització del text.

Connectors textuais:

• Addició: *e, inoltre, anche, pure, non solo... ma anche.*

• Contrast: *oppure, altrimenti, ma/però, comunque, eppure, tuttavia, invece di.*

• Finalitat. Resultat, conseqüència: *allo scopo di + inf, così perciò, di conseguenza.*

• Exclusió, excepció: *senza che + subj, senza + inf (senza aver pagato), tranne, a meno che + subj, meno...*

- Causa: *Siccome, dato che, poiché.*
 - Condició: se + subj. imperf + cond. pres.
 - Comparació: *come, siccome, più che, tanto che.*
- 1.3.3. Conclusió del discurs:
- Resum: *così, insomma, quindi, dunque, ecco perché, perciò, senza dire che, se...allora...*
 - Indicació de tancament textual (*Per concludere*) i tancament textual (*eccetera, e così via, e via dicendo, Questo è tutto; E con questo ho concluso, grazie*).
- 1.3.4. Discurs oral: Iniciació i manteniment (recursos específics).
- El torn de paraula: presa, manteniment i cessió. (*allora; ecco; senti un po'; guarda/guardate; va be'; allora / prego*).
 - Paper de la persona interlocutora: ç
- Demostració de la comprensió (*eh, capisci, capito, chiaro*).
- Petició d'aclariments, acord, interrupció: *ok !; sì; sai; ah! ho capito; davvero?; esatto; e certo; come no; ti/ci credo; cioè?; e poi ?; ma (ma cosa vuoi dire?); ah (ah! E cosa ti ha detto?) allora; assolutamente; un momento mi scusi...; insomma; povero Carlo !; Accidenti; Peccato.*
- Exemplificació: *ecco, per/ad esempio... mi spiego?*
- Recursos dilatoris: ús de mots falca. *Dunque, diciamo, allora, mh, come dire.*
- Autocorrecció, rectificació, expressió de dubte: *cioè, volevo dire, diciamo, insomma.*
- L'entonació com a recurs de cohesió del text oral. *eh (to descendent: allora vieni eh?).*
- 1.3.5. La puntuació com a recurs de cohesió d'un text escrit: usos dels signes de puntuació.
- L'ordenació en paràgrafs. El punt.
 - Els signes d'exclamació, interrogació. (*Che mangi?*).
 - Guions o cometes en la transcripció de diàleg (*discorso diretto*).
 - Les comes, en oracions subordinades, llistes (*se viene lei, non vengo io*), (*si tratta, lasciamelo dire, di un buon affare*).
 - Altres convencions: punts suspensius (*a buon intenditor...*).
 - Guions o parèntesis, per a informacions addicionals o aclaratòries.
2. Textos i àmbits d'ús
- 2.1. Expressió i interacció oral
- 2.1.1. Converses de caràcter col·loquial i transaccional sobre temes familiars, d'interès personal o relatius a la vida quotidiana (família, aficions, feina, viatges...).
- 2.1.2. Descripció i narració de fets.
- 2.1.3. Explicacions argumentades sobre projectes, opinions, sentiments i estats d'ànim.
- 2.1.4. Intervencions o parlaments breus (preparats o no) en situacions socials informals i semiformal (celebracions, dols, trobades acadèmiques o professionals...), cara a cara o davant d'una audiència.
- 2.1.5. Participació en activitats d'aprenentatge i d'avaluació (*role-play*, simulacions, enquestes, entrevistes...)
- 2.1.6. Utilització dels mitjans que ofereixen Internet i les TIC.
- 2.2. Expressió i interacció escrita
- 2.2.1. Cartes personals per descriure experiències i impressions, fer projectes, suggeriments, donar i demanar consell, queixar-se, convidar, acceptar i refusar invitacions...
- 2.2.2. Textos de caràcter personal: diari, apunts, notes, pàgines personals a Internet.

2.2.3. Activitats d'aprenentatge i avaluació (narracions, escriptura creativa, col·laborativa...).

2.2.4. Contribució a material de l'aula o de l'escola, revista de l'escola o grup d'oci...

2.2.5. Participació en *xats*, *blogs*, i altres mitjans que ens ofereixen Internet i les TIC.

2.2.6. Escriure per comunicar o compartir opinions, etc. i també pel plaer d'escriure o jugar amb la llengua: (Joc del penjat, mots encreuats, endevinalles...): poemes, breus textos literaris, cançons, etc.

2.3. Comprensió oral

2.3.1. Documents àudio i audiovisuals (textos senzills, en llengua estàndard de situacions habituals de la vida quotidiana).

2.3.2. Notícies, reportatges, dibuixos animats i pel·lícules emesos per ràdio o televisió, en llengua estàndard sobre temes de la vida quotidiana.

2.3.3. Espectacles en directe (teatre, cinema, comentaris esportius, cançons...) en llengua estàndard sobre temes de la vida quotidiana.

2.3.4. Conferències i xerrades com a activitat d'aprenentatge o en situacions de l'entorn social i laboral de l'estudiant.

2.4. Comprensió escrita

2.4.1. Novel·les curtes, còmics, sempre que el tema sigui conegut.

2.4.2. Textos de diaris o revistes sobre temes de la vida quotidiana o de l'interès de l'estudiant.

2.4.3. Activitats d'ensenyament-aprenentatge i d'avaluació, i explicacions sobre la llengua (metallenguatge).

2.4.4. Diccionaris monolingües, gramàtiques i enciclopèdies.

2.4.5. Cançons i poemes, contes, textos de teatre.

2.5. Mediació oral i escrita

2.5.1. Fer d'intermediari/ària en transaccions i situacions socials per a amistats, família, convidats estrangers...

2.5.2. Fer d'intermediari/ària per a la comprensió d'avisos (orals i escrits), menús, cartells, fulletons informatius.

2.5.3. Resum de l'essencial d'articles curts de diaris i revistes, entre L1 i L2.

C. Competència lingüística

1. Lèxic i aspectes semàntics

1.1. Repertoris lèxics relacionats amb els temes i amb els àmbits de la vida quotidiana especificats per a aquest nivell.

1.2. Famílies lèxiques: sinònims (*viso/volto/faccia*), antònims (*amaro/dolce*).

1.3. Paraules compostes més comuns (*ferrovie, francoboll, sottopassaggi...*) i derivades: prefixos (*neonato, biscotto, decaffeinato, ri-fare, rin-facciare, sfornare...*) sufixos (*bagagliaio, occhiata, pieghevole...*).

1.4. Abreviacions (*ecc. cfr. Egr. Dott.*). Sigles (*RAI, MIUR, AAA...*).

1.5. Interjeccions: *proprie (ehi! ahi! oh! eh! mah! boh!)*; *improprie (come? zitto/a! giusto! via! basta!...)* *Locuzioni Interietive (Santo cielo! Uffa! Oddio! Povero/a me/te...! Per carità!... Figurati!)* i onomatopeies.

1.6. Mots transparents (*mai, gente*). Falsos amics (*particolare, prezioso, licenziarsi, affettare...*). Interferències lèxiques més freqüents (*ritornare –restituire ; asilo; presupposto...*).

1.7. Préstecs i mots d'origen estranger (*baby sitter, quiz, autogrill, smoking, slip, wüstel, jolly...*).

1.8. Frases fetes, dites, refranys (*detto fatto; chi la fa, l'aspetti; larga la foglia, lunga la via, dite la vostra che ho detto la mia*). Expressions fixes: *scattare una foto, schiacciare un pisolino...*).

2. Morfosintaxi

Elements constituents de l'oració.

2.1. El substantiu

2.1.1. Tipus de substantius: comptable/ incomptable, concrets/ abstractes (*quel libro è una noia...*).

2.1.2. Morfologia del substantiu: gènere (*la mela/il melo, la Sicilia /il Lazio, la sentinella, la bella Palermo...*); nombre - *cia/- gia* (*le ciliegie; le piogge; le bisce*) -*co/- go* (*collega/ghi; sindaco/ci...*), altres plurals irregulars (*gli urla/le urla, le armi, gli dei...*).

2.2. Els determinants (morfologia i posició)

2.2.1. Articles (*un giovedì di questi; un altro signore; si è rotto un braccio...*).

- Demonstratius (*questa poi; questa è bella*)
- Possessius (*i miei, arrivano i nostri, brindo alla tua, ti dirò la mia...*).

2.2.2. Quantificadors:

- Numerals (*il dodicesimo secolo, doppi servizi...*). Expressions fixes (*fare quattro passi, due spaghetti*).
- Altres quantificadors (partitius, *ad uno ad uno*; quantitativus, *tanto* (*così grande, numeroso*) *tutto quanto*, indefinits (*qualcun altro, un gran che ...*)).

2.3. El pronoms (morfologia i posició)

2.3.1. Els pronoms personals, (*che io sappia*). Sé reflexius (*Pensa solo a sé*) La amb valor neutre: *smetterla farcela... Ci i ne* amb valor pronominal i adverbial (*vederci, sentirci, riuscirci, metterci, volerci...*).

2.3.2. Els relatius (*che, il/la /quale, cui, il/la cui, dei quali /di cui...*).

- Els interrogatius: *Quale/i* (*Quale delle tue borse preferisci?*) *Quanti/e* (*Quanti di voi amano il mare?*).
- Els exclamatius: *Chi* (*A chi lo dici !*).

2.3.3. Els determinants com a pronoms (possessius, demostratius (*ciò, quello stesso*), quantitativus, indefinits (*alcuni, qualunque, ciascuno, qualsiasi, tanti, chiunque, ognuno, ovunque, dappertutto, chi...chi... uni/e...altri/ e...*)).

2.4. L'adjectiu

2.4.1. Morfologia de l'adjectiu: gènere, nombre regular i irregular (*go/-co , pari /dispari*), grau - *issimo; grande, buono, santo*. Expressió de la comparació (inferioritat/superioritat/igualtat/desigualtat) superlatives relatives. Ús de *di* i *che*. Comparatius i superlatius orgànics (*buono, migliore, ottimo...*). Expressions comparatives (*rosso come un gambero*).

2.4.2. Posició (*buon uomo /uomo buono; gran salto/salto grande; sant'uomo /uomo santo*). Concordança

2.5. El verb

2.5.1. Tipus de verbs: regulars i irregulars més freqüents. Normes fonamentals de derivació verbal.

Formes personals i no personals. (*Sembra, è giusto, è meglio che, è un peccato che...*).

2.5.2. Temps i aspecte. *Trapassato prossimo* i *Futuro anteriore*. Consolidació de les formes verbals de l'indicatiu: present, imperfecte, futur i *Passato prossimo*, de subjuntiu present, de condicional present i imperatiu. Introducció del *Passato remoto*, (verbs regulars i irregulars més freqüents) del *Trapassato remoto* (coneixement passiu), del *Condizionale passato* i del *Congiuntivo imperfetto*. La combinació dels temps verbals en passat. Introducció al Futur en el passat. (*sapevo che avrebbe vinto*)

Modalitat (perífrasis verbals *stare per fare / sul punto di fare*)

Veü (activa i passiva)

Ús d'*essere/avere* en casos particulars (verbs *servils*, verbs de moviment *sono salito in fretta / ho salito le scale...*).

2.6. Les preposicions

2.6.1. Funcions. Consolidació de l'ús de les més freqüents: *a/in/ per/su* de direcció i localització; *da/ fra...* de temps; *di* atributiu, partitiu, d'origen, de matèria, de temps; *da* de procedència, de direcció, de localització, de temps, de finalitat.

Atenció especial a l'ús de *di/da*.

Locucions prepositives d'ús més freqüent (*in modo da, allo scopo di, di qua, a sinistra/destra di, di bene in meglio, d'ora in avanti, di tanto in tanto, per niente, senza dubbio...*).

2.7. Els adverbis

2.7.1. Morfologia d'alguns adverbis: grau (*forte >fortissimo; lentamente > lentissimamente...*).

Ús contrastiu de *finalmente/ alla fine*.

Ús contrastiu de *allora/adesso* (narració i discurs).

Funció de *ecco* (*ecco Gianni, ecco qui, ecco che...*).

Locucions adverbials (*in quattro e quattr'otto* (subito); *per un pelo* (per poco); *per caso* (casualmente); *senza dubbio* (certamente); *un sacco di* (molto); *ad un tratto* (improvvisamente)...

L'oració

2.8. L'oració simple

2.8.1. Estructura de l'oració

- Oració a *schema minoritario* ("Dove vai?" "a scuola!").
- Declarativa afirmativa i negativa (*Sull'autostrada (non) c'era molto traffico*).
- Interrogativa (*Ti dispiacerebbe accompagnarli?, E allora?*).
- Exclamativa (*Non posso crederci!*).
- Imperativa (*Smettila!*).
- Concordances.

2.9. L'oració composta

2.9.1. La coordinació

- Oracions conjuntives (*anche; cioè; perciò; sia...sia;...*).
- Oracions juxtaposades.
- Oracions disjuntives (*o ; oppure...*).

- Oracions adversatives (*però; tuttavia...*).

2.9.2. La subordinació

- Oracions subordinades substantives (*Non ho visto né tuo padre né tua madre*).
- Oracions subordinades adjectives o de relatiu (*Tutti cercano il cane, che si è perso*).
- Oracions subordinades adverbials (temporals: *inoltre, ancora, allora, adesso, già, prima di, dopo che, dopo* + infinitiu passat, *appena*; condicionals: *se*; causals: *giacché*; finals: *affinché*; concessives: *sebbene...*).

3. Ortografia i aspectes gràfics

3.1. Ús dels caràcters en les seves diverses formes (majúscules: *arrivederLa, ScriverLe, inviarVi*; minúscules, cursiva, ect.).

3.2. Representació gràfica de fonemes i sons. Divisió de paraules a final de línia (*asciut-to*).

3.3. Convenció de puntuació en textos de caràcter informal (cartes, e-mails).

4. Fonètica i fonologia

4.1. Sons i fonemes vocàlics: combinacions. Diftongs i triftongs (*guida, quiete*).

4.2. Sons i fonemes consonàntics: Consonants simples (*mangiato, zanzara, libro vacanze...*) i consonants geminades (*donna, anno...*). Funció de les consonants geminades (*nono-nonno; copia-coppia*). Agrupacions: *gl (figlio); sc (sciopero)*.

4.3. Processos fonològics: ensordiment (*azione*), sonorització (*riso*). Fonemes propis de l'italià: [v] labiodental (*valigia*); /k/ velar (*chicco*); /t/ alveopalatal (*bacio*).

4.4. Accent, ritme i entonació, patrons tonals d'elements lèxic aïllats (*ábitano; avevámó*). Pronunciació de la s "impura" al principi de paraula.

4.5. Accent, ritme i entonació, patrons tonals de l'oració. Aspectes bàsics del ritme i l'entonació de la frase: interrogativa i exclamativa, assertiva (*mángiatela!, mangiatevela!...*).